

РЕЗЮМЕ

**Съвместна стратегия и методология
за опазване на околната среда
и предотвратяване на наводнения
в рамките на проект
„Съвместни действия за превенция
на наводненията в трансграничния регион“**

ВЪВЕДЕНИЕ

Съвместната стратегия и методология за опазване на околната среда и предотвратяване на наводнения е продукт, създаден в рамките на проект СВ006.1.12.042 „Съвместни действия за предотвратяване на наводнения в трансграничния регион“, финансиран по ИТЕРРЕГ – ИПП програма за трансгранично сътрудничество България – Бивша югославска република Македония 2014-2020 г. с партньори община Ранковце и община Бобов дол.

Периодът на действие на Стратегията е 6 години (2017 - 2022 г.).

Съвместната стратегия и методология за опазване на околната среда и предотвратяване на наводнения на община Бобов дол и община Ранковце се разработва и изпълнява във взаимодействие и съгласувано с предвижданията на влезли в сила и актуализиращи се в момента документи за стратегическо планиране и програмиране на регионално ниво и перспективите за развитие за територията на двете общини.

С документа се цели създаване на модел за трансгранично сътрудничество между двете общини, като при успешната му реализация ще се постигне подобряване на състоянието на компонентите на околната среда, в частност водите, в т. ч. ще се минимизират негативните последици от възникването на наводненията. Моделът може да бъде използван като добра практика в други трансгранични райони.

Съвместната стратегия и методология за опазване на околната среда и предотвратяване на наводнения е създадена въз основа на задълбочен анализ на състоянието на околната среда в двете общини и идентифицираните проблеми, въз основа на проучване на добри европейски практики, приложими за конкретната ситуация, както и въз основа на наличната информация относно минали наводнения в община Бобов дол – Република България и община Ранковце – Бивша Югославска Република Македония. Направен е подробен преглед на силните и слабите страни, на възможностите, които предоставя околната среда и на идентифицираните заплахи и риск от наводнения, представляващ реална опасност за населението на двете общини.

ОБЩА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ НА СЪВМЕСТНАТА СТРАТЕГИЯ

Осигуряване опазването на околната среда и адекватно управление на риска от наводнения на територията на община Бобов дол и Община Ранковце чрез редуциране на вероятността от настъпване на наводнения, осигуряване на защита на жилищни и стопански обекти, както и намаляване на неблагоприятните последици от тях.

Общата стратегическа цел е дефинирана според нуждите, потребностите и спецификите на двете общини. Нейната реализация е предвидено да бъде осъществена чрез изпълнението на ПРИОРИТЕТИ за развитие на трансграничната територията, в рамките на които са посочени специфични цели на Съвместната стратегия.

ПРИОРИТЕТИ НА СЪВМЕСТНАТА СТРАТЕГИЯ И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА НАВОДНЕНИЯ

Приоритетите и целите на Съвместната стратегия са разработени в синхрон с някои приоритети, взети от най-добрите практики за управление на риска от наводнения на европейско ниво, сред които се наблюдават следните:

- Избягване на нови рискове;
- Намаляване на съществуващите рискове;
- Повишаване на осведомеността;
- Прилагане на принципа на солидарност.

За всеки от определените приоритети в Съвместната стратегия са дефинирани специфични цели за трансграничния район.

Целите са определени спрямо тяхната значимост, както и предвид спецификата на наводненията в двете общини.

Приоритет 1:

Опазване на човешкия живот и общественото здраве

Специфични цели за изпълнението на Приоритет 1:

- Минимизиране на броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения;
- Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии;
- Възстановяване на нормалните условия за живот;
- Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура.

Приоритет 2:

По-висока степен на защита на критичната инфраструктура и бизнеса

Специфични цели за изпълнението на Приоритет 2:

- Подобряване на защитата на обекти от техническата инфраструктура;
- Подобряване на защитата на значими стопански обекти.

Приоритет 3:

Повишаване защитата на околната среда

Специфични цели за изпълнението на Приоритет 3:

- Подобряване на защитата на канализационните системи;
- Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитени територии и защитени зони;
- Подобряване на водозадържащата способност на земеделски, горски и крайречни територии.

Приоритет 4:

Подобряване на подготвеността и реакциите на населението

Специфични цели за изпълнението на Приоритет 4:

- Повишаване подготвеността на населението за наводнения;
- Подобряване на реакциите на населението при наводнения.

Приоритет 5:

Подобряване на административния капацитет за управление на риска от наводнения

Специфични цели за изпълнението на Приоритет 5:

- Прилагане на съвременна нормативна уредба за устрой-

ствено планиране на териториите, свързани с управление на риска от наводнения;

- Осигуряване на оперативна информация за управление на риска от наводнения;
- Повишаване на квалификацията на персонала, ангажиран с управлението на риска от наводнения;
- Минимизиране на риска от наводнения по водното течение за съответното водно тяло;
- Осигуряване на адекватно реагиране на публичните институции при наводнения.

СЪВМЕСТНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ ЗА ЗАЩИТА ОТ НАВОДНЕНИЯ

С оглед на така формулираните приоритети и цели, стратегията определя и конкретни стратегически мерки за изпълнението им. Те са планирани на база анализ на наличната информация за настъпили събития до 2010 г. от ПОРН на ЗБР и информацията, събрана и анализирана за периода след 2010 г.

При разработване на мерките в Съвместната стратегия са анализирани наводнения от реки и повърхностни води, определени в ПОРН, но също така са предвидени и други регионални мерки за намаляване на риска от техногенни наводнения, причинени при повреда на хидротехническо съоръжение, което може да доведе до авария или при предотвратяване на критични ситуации в хидротехническо съоръжение.

Планирано е мерките, заложи в Съвместната стратегия, да се изпълняват в периода 2017 – 2022 г.

**Предвидени мерки по Приоритет 1
и специфична стратегическа цел *Минимализиране на броя
на засегнатите и пострадали хора при наводнения:***

- Постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливните зони;
- Ежегодно обследване на състоянието на корекциите на реките;
- Реконструкция и поддръжка на корекциите;
- Изграждане на нови корекции;
- Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизираната територия;
- Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на високата вълна;
- Ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни водохранилища. Недопускане на преливане през короната на дигите при поройни валежи в сравнително малки водосборни области;
- Изграждане на система за ранно предупреждение, специално адресирани към поройни наводнения, дължащи се на интензивни валежи с малък пространствен и времеви обхват.

**Предвидени мерки по Приоритет 1
и специфична стратегическа цел**

Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии:

- Оценка на отвеждането и дренирането на дъждовните води и в частност на канализационните мрежи на населеното място;
- Изграждане на инженерно-технически съоръжения – охранителни, отвеждащи канали в границите на населени места, вкл. съоръжения за изпомпване на води;
- Преустройство или изграждане на дренажни съоръжения.

**Предвидени мерки по Приоритет 1
и специфична стратегическа цел**

Възстановяване на нормалните условия за живот:

- Документиране на събитията и оценка на щетите от наводненията;
- Оценка на щетите по сгради и инфраструктура;
- Оценка на устойчивостта и годността за ползване на засегнати от наводнения сгради и инфраструктура;
- Изпомпване на води от най-засегнати райони на населените места.

**Предвидени мерки по Приоритет 1
и специфична стратегическа цел *Минимизиране на броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура:***

- Оценка на щетите по сгради и инфраструктура;
- Изграждане на инженерно-технически съоръжения – охранителни, отвеждащи канали в границите на населени места, вкл. съоръжения за изпомпване на води.

**Предвидени мерки по Приоритет 2
и специфична стратегическа цел *Подобряване на защитата на обекти от техническата инфраструктура:***

- Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток;
- Обследване на техническото и експлоатационното състояние на мостовете;
- Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на язовирните стени и съоръженията към тях;
- Премахване на опасни, пречещи и/или неефективни язовири;
- Реконструкция и ремонт на язовири.

**Предвидени мерки по Приоритет 2
и специфична стратегическа цел
*Подобряване на защитата на значими стопански обекти:***

- Изграждане на земно-насипна дига и комбинация;
- Възстановяване на компрометирани диги.

**Предвидени мерки по Приоритет 3
и специфична стратегическа цел
*Подобряване на защитата на канализационните системи:***

- Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места.

**Предвидени мерки по Приоритет 3
и специфична стратегическа цел
*Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитени територии и защитени зони:***

- Оценка на щетите по сгради и инфраструктура;
- Надграждане на диги.

**Предвидени мерки по Приоритет 3
и специфична стратегическа цел**
***Подобряване на водозадържащата способност
на земеделски, горски и крайречни територии:***

- Осигуряване на скатове за задържане;
- Изграждане на защитна стена от габиони в комбинация със залесяване (биологично укрепване).

**Предвидени мерки по Приоритет 4
и специфична стратегическа цел**
***Повишаване на
подготвеността на населението за наводнения:***

- Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите свързани с наводненията;
- Информирание и осигуряване на широк достъп до информация на населението чрез използването на съвременни методи и технологии.

**Предвидени мерки по Приоритет 4
и специфична стратегическа цел**
Подобряване на реакциите на населението при наводнения:

- Повишаване готовността на населението за реагиране при наводнения;
- Популяризиране използването на застрахователни продукти в застрашените от наводнения райони.

**Предвидени мерки по Приоритет 5
и специфична стратегическа цел**
***Прилагане на съвременна нормативна уредба
за устройствено планиране на териториите,
свързани с управление на риска от наводнения:***

- Изготвяне на указания за разработването и готовността за изпълнението на плановете за защита при бедствия, включително от наводнения;
- Сформиране на кризисен общински щаб, който да е в постоянна връзка с НИМХ, МОСВ/БДЗБР, областен щаб (областна администрация) и МВР/ДПБЗН. Изготвяне на общински план за действия при наводнения;
- Въвеждане на ограничителен и/или забранителен режим за определени дейности в границите на заливаемите територии.

**Предвидени мерки по Приоритет 5
и специфична стратегическа цел *Осигуряване на оперативна
информация за управление на риска от наводнения:***

- Изграждане на пунктове за метеорологичен и хидрометричен мониторинг на територията на двете общини.

**Предвидени мерки по Приоритет 5
и специфична стратегическа цел
*Повишаване на квалификацията на персонала,
ангажиран с управлението на риска от наводнения:***

- Създаване на капацитет на компетентните органи (общините, БДЗБР, МОСВ, институции от Бивша Югославска Република Македония).

**Предвидени мерки по Приоритет 5
и специфична стратегическа цел
*Минимизиране на риска от наводнения
по водното течение за съответното водно тяло:***

- Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета;
- Организация и информиране на заинтересованите страни надолу по течението;
- Активизиране на усилията за постигане на по-нататъшно (и впоследствие, пълно) съответствие с изискванията на Рамковата Директива за водите и Директивата за наводненията на ЕС.

**Предвидени мерки по Приоритет 5
и специфична стратегическа цел *Осигуряване на адекватно
реагиране на публичните институции при наводнения:***

- Разработване и актуализиране на плановете за защита при бедствия (част наводнения);
- Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване на риска от бедствия вкл. наводнения;
- Сътрудничество с компетентните органи за басейново управление и за управление на риска от наводнения на други държави;
- Евакуация на хора и техника при преминаване на по-големи водни количества от оразмерителните.

ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ЗАЩИТА ОТ НАВОДНЕНИЯ, В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТЕРИТОРИЯТА НА ВСЯКА ОТ ОБЩИНИТЕ

Целта на финансовата рамка на Съвместната стратегия за периода 2018 - 2022 г. е да обвърже нужните финансови ресурси с възможностите на източниците на финансиране.

Анализът на възможните източниците на финансиране на мерките, предвидени в Съвместната стратегия показва, че прогнозните възможни средства са 6,409 млн. лв. общо за 6 годишния период или средногодишно 1,068 млн. лв.

Прогнозното разпределение на средствата по години е както следва:

- За 2017 г. – 0,340 млн. лв.;
- За 2018 г. - 0,853 млн. лв.;
- За 2019 г. - 1,144 млн. лв.;
- За 2020 г. - 1,866 млн. лв.;
- За 2021 г. - 1,664 млн. лв.;
- За 2022 г. – 0,542 млн. лв.;

Разпределението на посочените средства по общини е както следва:

- За Община Бобов дол:
 - » 3 995 198 млн. лв. – за 6 г. период;
 - » средно годишно - 0,666 млн. лв.
- За Община Ранковце:
 - » 1 703 560 млн. лв. – за 6 г. период;
 - » средно годишно - 0,284 млн. лв.
- Общите мерки за двете общини:
 - » 0,710 млн. лв. – за 6 г. период;
 - » средно годишно - 0,118 млн.лв.

СИСТЕМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ, РАННО ОПОВЕСТЯВАНЕ И ПОДГОТОВКА ПРИ НАВОДНЕНИЯ В ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ И ОБЩИНА РАНКОВЦЕ

Основна цел: осигуряване на подготвеност за реакция при наводнения за да бъде осигурена надеждна защита на населението, инфраструктурата, околната среда и културното наследство.

Основни задачи: Ясно и точно определяне на задълженията на всички нива; поддържане на готовност за действие и способност за своевременно реагиране; ефективно използване наличните ресурси на отделните институции.

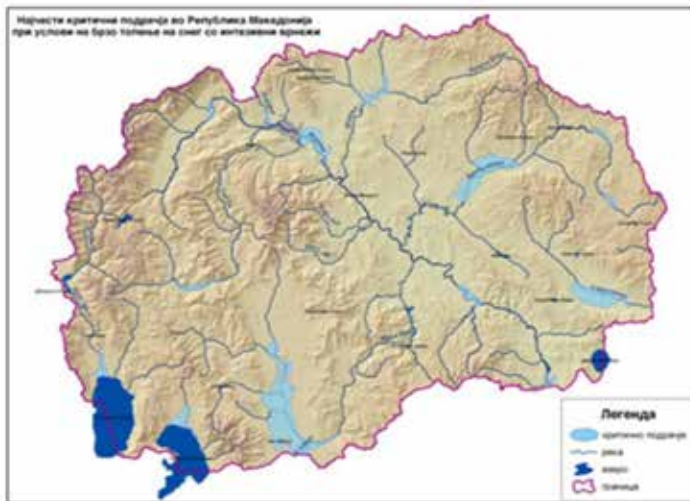
Системата трябва да осигури: Разпространение на информация за повишение на водните нива до местните, регионални държавни администрации и службите за защита на населението на всички нива; достатъчно време преди наводнението за да се осигури адекватна реакция.

На персоналният компютър в Дежурната стая ще се предават данните от измерванията: в работен режим ще бъде позиционирана географска карта на двете общини с нанесените върху нея станции, които в табличен вид показват моментните количества на валежите и нивата на реките.

Графиките на монитора ще преминават в различни цветови режими, при повишени речни нива, валежи и усилено снеготопене:

- **КОД ЖЪЛТО – ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ**
- **КОД ОРАНЖЕВО – ВНИМАНИЕ**
- **КОД ЧЕРВЕНО – ТРЕВОГА**

Водеш Партньор: **Община Ранковце**

Ранковце, п.к. 1316, Република Македонија

Телефон: +389 70 381 611

факс: +389 31 380 444

Имейл адрес: rancovce@rancovce.gov.mk

Проектен партньор 2: **Община Бобов дол**

гр. Бобов дол, п.к. 2670, ул. „27-ми октомври“ № 2

Телефон: +359 70 262 323

факс: +359 70 262 355

Имейл адрес: obshtina@bobovdol.eu

Тази брошура е создадена със съдействието на Европейския съюз чрез програмата Interreg – IPA CBC България – Бивша Югославска Република Македонија, CCI № 2014TC16I5CB006. Цялата отговорност за съдържанието на брошурата се носи от Община Бобов дол и при никакви обстоятелства не може да се счита, че тази брошура отразява официалното становище на Европейския съюз или Управляващия орган на Програмата.